

ἡ οὐρά αὐτοῦ ὁμοιάζει τρώοντι τὴν λύραν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Καὶ ὅλην μὲν τὴν ἡμέραν κάθηται ἡσυχον ἐπὶ τῶν δένδρων, τὸ πρωτὶ δὲ μόνον καὶ τὸ ἐσπέρας ὑπάγει εἰς ἀναζήτησιν τροφῆς. Καθ' ἑκάστην γίνεται σπανιώτερον.

Εὐρέθη πρό τινος καιροῦ καὶ ἄλλο εἶδος λυρόεντος εἰς τὴν Νέαν Ὀλλανδίαν· διαφέρει ὅμως ἡ κατασκευὴ τῆς οὐράς, ἦττον οὗτης ὥραιας τῆς τοῦ πρώτου.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΟΥ ΑΝΕΚΔΟΤΩΝ.

(Ἰδε φυλλάδ. 283.)

—ooo—

Ἐπαναληφθείσης ἐν Αἰγίνῃ τῆς ἐργασίας μετὰ τῆς αὐτῆς δραστηριότητος, ὁ Κυβερνήτης ἠρώτησέ ποτε ἀπορῶν τὸν Γενικὸν Γραμματέα, πότε προφθάνων ὁ Κ. Ῥίζος μετέφραζε τὰ γαλλικὰ ἐγγράφα· τοῦ δὲ Κ. Τρικούπη ἐρωτήσαντος ποῖον ἐννοεῖ Ῥίζον;

— Τὸν Ἰακωβάκην, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος.

— Καὶ ποῖος εἶπεν εἰς τὴν ἐξοχότητά σας ὅτι μεταφράζονται ἀπὸ τὸν Κ. Ῥίζον;

— Ἀπὸ ποῖον λοιπόν;

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Κ. Τρικούπης ὠνόμασε τοὺς ἐξ συντάκτας τῆς Γραμματείας,

— Καὶ πῶς! ἀνεφώνησεν ἐκστατικὸς ὁ Κυβερνήτης, ἤξεύρου γαλλικά!

Ὁ Κυβερνήτης, πρὶν ἔλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὡς καὶ ὁ γράφων τὰς ἀναμνήσεις ταύτας ἤκουσεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ, εἶχε τὴν ιδέαν ὅτι εἰς ἄκρον ἦσαν εὐάριθμοι οἱ γινώσκοντες ἐξ ἡμῶν γράμματα, καὶ μάλιστα ξένας γλώσσας· διὰ τοῦτο καὶ συμπαρέλαβε τὴν μακαρίτην Ῥίζον. Δικαίως ἄρα ἐξεπλάγη ὅτε ἤκουσεν ὅτι καὶ πρὸς τοὺς ἐξ συντάκτας δὲν ἦτο πάντῃ ξένη ἢ γαλλικὴ. Ἀλλ' εὐχαριστήθη διὰ τὴν ἀνακάλυψιν; Ὑπάρχουσι καὶ σήμερον οἱ φρονούντες ὅτι τοὺς ἐξέχοντας τῆς τάξεως ἐκείνης τὴν ὁποῖαν ὀνομάζομεν συνήθως λαὸν δὲν ἠγάπα ὁ Κυβερνήτης. Τὸ κατ' ἐμὲ, κρίσιν πρὸς τὸ παρὸν δὲν ἐπιφέρω· νομίζω μόνον ὅτι ἀρίστην ιδέαν περὶ τῶν Ἑλλήνων δὲν εἶχε· διότι ἐνθυμούμαι ὅτι δειπνῶν ποτε ἐν Ναυπλίῳ ἐπὶ πολεμικοῦ πλοίου τῆς Αὐστρίας, καὶ ὁμιλῶν περὶ τῆς καταστάσεως εἰς ἣν εὔρε τὸ κατ' ἀρχάς τὴν Ἑλλάδα, ἐδακτυλοδείκτεσε πινάκιον παρατεθειμένον, καὶ μετὰ καταφρονήσεως εἶπε ταῦτα πρὸς τὸν πλοίαρχον·

— Οὕτε *σαλάτα* νὰ κατασκευάσουν ἤξευραν οἱ Ἕλληνες πρὸ τοῦ ἐρχομοῦ μου.

Ὁμολογητέον ὅτι τὸ παράδειγμα δὲν ἦτο πάντῃ ἄστοχον. Εἰς τὸ ἕτερον μόνον τῶν ῥημάτων, τὸ τρισύλλαβον, ἤθελον τολμήσει νὰ ὑποκαταστήσω ἄλλο βραχύτερον· τὸ ἤξευραν θὰ μετέβαλλον εἰς *εἶχαν*· διότι κατασκευάζοντες ἐπὶ ἐπταετίαν τὴν Ἑλλάδα, ἀνυπακούοντες νὰ τρώωσιν, οὐχὶ ἐξ ἀμαθείας ἀλλ' ἐξ ἀνεχείας, καὶ ἀνευ ἐλαίου καὶ ἀνευ ὄξους, πολλάκις δὲ οἱμοὶ! καὶ ἀνευ ἄρτου τὰ θωρεῖν ὑπὸ τῆς φύ-

σεως χορηγούμενα λάχανα. Ἐπὶ τῆς ἐν Τροιζῆνι συνελεύσεως οἱ διπλοὶ καὶ τριπλοὶ ἀντιπρόσωποι καὶ τὸ ἄλλο συρρέυσαν πλῆθος, ἐτράφησαν μῆνας ὁλοκλήρους ἀπὸ τῶν χλοερῶν κυάμων τῆς πεδιάδος τοῦ Διμαλά, ἢ ἀρτύοντες δι' ἀπλοῦ ἁλατος, ἢ καὶ τρώγοντες μόνον.

Ὀλίγας ἡμέρας ἔμεινεν ὁ Κυβερνήτης εἰς Αἰγίνα· τὴν δὲ 3 Ἀπριλίου ἐπιβὰς εἰς βρίκιον ἀγγλικὸν μετέβη εἰς Καλαμάκιον, καὶ ἐκεῖθεν τὴν 4 ἀπὸ πρωῒς ἀνέβη εἰς Κόρινθον. Τοῦ Ἀκροκορίνθου φρούραρχος ἦτο τότε ὁ Ν. Τζαβέλλας· ἀλλὰ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ Κυβερνήτου παρέδωκεν ἀμέσως τὴν διοίκησιν εἰς ἀπόσπασμα στρατοῦ τακτικοῦ. Συγχρόνως τρεῖς ἱερεῖς ἐνησχολήθησαν εἰς καταγραφὴν τῶν ἐνδεῶν, πρὸς οὓς διανεμήθησαν βοηθήματα, καὶ ὠρίσθησαν ἐκ τοῦ προχείρου ἔργα βιοποριστικά. Ἠκροάσθη δὲ μετὰ μεγίστης ὑπομονῆς τὰς αἰτήσεις τῶν πολιτῶν, ἐξ ὧν οἱ πλείους ἦσαν ποιμένες, βεβαιοῦντες ὅτι καὶ διὰ μόνης τῆς φήμης τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἔπαυσεν ἡ ἀρπαγὴ τῶν ποιμνίων. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πόλις ἦτο παντέρημος καὶ κατεστραμμένη αἱ οἰκίαι, καὶ ὁ Κυβερνήτης καὶ οἱ περὶ αὐτὸν κατέλυσαν εἰς καλύβας, διανυκτερεύσαντες τὴν 4 πρὸς τὴν 5· τὴν δ' ἐπιῦσαν ἀπὸ πρωῒς ἀνεχωρήσαμεν εἰς Ἅγιον Γεώργιον.

Κατὰ τὸ τετραετὲς διάστημα τῆς διοικήσεως αὐτοῦ ὁ Κυβερνήτης, συνείθιζε νὰ ἐγκαταλείπῃ συνεχῶς τὴν καθέδραν καὶ νὰ ἐπισκέπτεται τὰς λοιπὰς ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος· καὶ τοῦτο ὅπως σπουδάσῃ ἐγγύθεν τὰς ἀνάγκας, καὶ ἀκούσῃ τὰς εὐχὰς τοῦ λαοῦ, καὶ ὀργανώσῃ προσφορώτερον τὰ τῆς γενικῆς διοικήσεως· ἀπερχόμενος λοιπόν τότε εἰς Ναύπλιον, σκοπὸν εἶχε νὰ ἐνασχοληθῇ ἐκεῖ εἰς τὴν διοικητικὴν διαίρεσιν, εἰ καὶ προσωρινήν, τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ τὴν περιοδείαν ταύτην (1) συνοδοὺς εἶχε τὸν Γενικὸν γραμματέα, τὸν γέροντα Κολοκοτρώνην, τὸν τουρκοφάγον Νικίτην, τὸν χαράξαντα τὸ σχέδιον τῆς πόλεως Πατρῶν μηχανικὸν Βούλγαρην, τοὺς δύο ἰδιαιτέρους αὐτοῦ γραμματεῖς, καὶ τοὺς δύο συντάκτας περὶ ὧν εἶπον ἀνωτέρω. Προηγεῖτο δὲ ὁδηγὰς ὁ κύριος τῶν ταχυδρομικῶν ἵππων, φορῶν ἐνδυμα ἑλληνικὸν χρυσοπάρφυρον, καὶ ἀναβαίνων ἵππον γαῦρον καὶ σφαδάζοντα. Ὅσοι λοιπόν ἔτρεχον εἰς προῦπάντησιν τοῦ Κυβερνήτου, ἐκλαμβάνοντες ἀντὶ τούτου τὴν κοκκινυφόρον καὶ κυδρούμενον ἐκείνον ταχυδρόμον, πίπτοντες προσεκύνουν αὐτόν. Συνειθίσαντες νὰ τιμῶσι τὰς πολυτελεῖς καὶ πομπικὰς παρατάξεις τῶν πασάδων, καὶ τὰς χρυσοφάντους στολὰς τῶν τετυφωμένων καὶ δορυφορευμένων καπεταναίων καὶ κοτζαμπασίδων, δὲν ἐνόουν πῶς ἦτο δυνατόν ἀρχηγὸς ἔθνους νὰ ἀναβαίνει ἵππον κυφαγωγόν, οὐχὶ ζωρότερον τοῦ πώλου τοῦ Ἰησοῦ, καὶ νὰ φορῇ πῖλον καὶ ἐνδυμα ὡς τῶν πολλῶν. Σημειωτέον δ' ἐνταῦθα ὅτι δὲν ἐπεκράτει τότε παρ' ἡμῖν ἡ κατὰ τὴν δυτικὴν Εὐρώπην συνή-

(1) Ἀπὸ τῆς παραγράφου ταύτης μέχρι τέλους ἐκινεποιήθησαν πρὸ πολλῶν ἐτῶν τὰ ἀνωτέρω δημοσιεύονται δὲ καὶ ἐκ νέου διὰ τὴν τάξιν τῆς σειρᾶς.

θεια τοῦ ν' ἀνεγείρωνται ἀψίδες καὶ τόξα θριαμβικά, καὶ νὰ παιανίζωσι μουσικαί, καὶ νὰ ἐξακοντίζονται πυροτεχνήματα, καὶ νὰ συνταράσσεται τὸ στερέωμα δι' ἀνευφημιῶν. Παλλάκις αἱ ἐπιδείξεις αὐταὶ γινόμεναι ἐπιμελεία καὶ ἀξιώσει τῶν Ἀρχῶν, διαθρύπτουσι μὲν τὴν ματαιότητα, βλάπτουσι δὲ τοὺς ἀρχηγούς τῶν ἐθνῶν, διότι κρύπτουσιν ἀπ' αὐτῶν τὸ ἀληθές τοῦ λαοῦ φρόνημα. Ὁ Κυβερνήτης μεταβάνων ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν καὶ ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον δὲν εἰδοποιεῖ οὐδ' αὐτὰς τὰς Ἀρχάς. Οἱ δὲ λαοὶ, ἀκούοντες ἀπροσδοκῆτως ὅτι ἔρχετο ὁ Κυβερνήτης, καταλείποντες τὰ ἔργα ἔτρεχον εἰς προῦπάντησιν αὐτοῦ, οὐχὶ κράζοντες γεγωνυῖα τῇ φωνῇ Ζήτω! ἀλλὰ κλαίοντες, καὶ σφραγιζόμενοι διὰ τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ, καὶ βάλλοντες μετανοίας, καὶ καίοντες λιθανωτὸν, καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν, τὸν σῶσαντα αὐτοὺς ἀπὸ τῆς δουλείας καὶ τῆς ὀλεθριωτέρας ἀναρχίας.

Ὁ Κολοκοτρώνης, ἰδὼν τὸν λαὸν προσκυνοῦντα τὸν ταχυδρόμον, πλησιάσας τὸν Κυβερνήτην, εἶπε·

— Τὸ πρᾶγμα δὲν ὑπάγει καλὰ, ὑπερεξοχώτατε· πρέπει ὁ κόσμος νὰ γνωρίσῃ τὸν Κυβερνήτην του.

— Τί θέλετε νὰ κάμω;

— Νὰ βάλῃ ἡ ὑπερεξοχώτης σου τὴν στολὴν της.

Ὁ Κυβερνήτης ὑπήκουσε, καὶ πεζεύσας εἰς μικράν τινα καὶ σκιερὰν κοιλάδα ἐνεδύθη τὴν στολὴν αὐτοῦ, πενιχρότεραν, ὡς γνωστὸν, καὶ ἐκείνων δι' ὧν ἐστολίσθησαν τὸ 1833 καὶ αὐτοὶ αἱ δασονόμοι.

Ὅτε δὲ ἐπλησίασεν εἰς Ἅγιον Γεώργιον·

— Ποῦ θὰ καταλύσωμεν ἀπόψε; ἠρώτησε τὸν παρ' αὐτὸν στρατάρχην τῆς Πελοποννήσου.

— Εἰς τοῦ Δεσπότη.

— Πρέπει λοιπὸν, εἶπε μετὰ βρυχεῖαν σιωπὴν, νὰ φροντίσω νὰ πληρωθῶσιν ὅλα τὰ ἐξόδα.

— Ποῖα ἐξόδα; ἠρώτησεν ὁ γέρον στρατηγός.

— Τῆς τροφῆς μας, τῆς τροφῆς τῶν ἀλόγων καὶ τὰ λοιπά.

— Καὶ ποῖος, ὑπερεξοχώτατε, πληρώνει τοιαῦτα ἐξόδα; ὁ Δεσπότης μάλιστα εἶναι ἄνθρωπος· ποῦ ἀγαπᾷ τὴν καλὴν βοῦκαν, καὶ θὰ ἔχῃ πολλὰ καλὰ νὰ μᾶς δώτῃ.

Καὶ τῶντι ὁ μακαρίτης ἀρχιεπίσκοπος Κορίνθου, πολύσαρκος καὶ προγαστῶρ εἰς ἄκρον, ἦτο τρυφήδης ὡς ἄλλος καρδινάλιος τῆς Ρώμης, καὶ πολυφάγος ὡς ὁ Ραζῆς ἐκεῖνος, δι' ὃν ὁ ἀοιδὸς Ρίξος ἔγραψε τὸ χαριέστατον τοῦτο ἐπιτόμιον·

« Ραζῆς ὁ πηγαδόστομος τῶν τραπεζῶν ὁ γλάρος,

« ἀποῦ τὸν κόσμον ἔφαγε τὸν ἔφαγεν ὁ Χάρος. »

— Δὲν τὰ πληρώνετε σεις, ἐπανελάθε μετ' ἀγανακτήσεως ὁ Κυβερνήτης, καὶ διὰ τοῦτο παραπονεῖται ἐξ αἰτίας σας ὁ λαός.

— Καὶ τί ἔχει νὰ κάμῃ, ὑπερεξοχώτατε, ὁ λαὸς μὲ τὴ φαγητὸν τοῦ Δεσπότη;

— Τί ἔχει νὰ κάμῃ! ἀνερώνησεν ὁ Κυβερνήτης προσβλέψας βλοσυρῶς τὸν ἐρωτήσαντα· μόλις αὐτοῖον

θ' ἀναχωρήσωμεν, καὶ θὰ ρίψουν ἔρανον εἰς τοὺς χωρικοὺς διὰ τὰ ἐξόδα τὰ ὅποια ἔκαμαν διὰ τὸν Κυβερνήτην· καὶ τὸ χειρότερον θὰ τὰ συνάξουν διπλάσια. Οὕτω πῶς εἰσθε συνειθισμένοι σεις.

— Ἡζύρεις πῶς τὸ πάγει ἡ ὑπερεξοχώτης σου; εἶπε γελῶν ὁ Κολοκοτρώνης, τὸ σύνθημα ἔχων ἄκακον ἦθος. Μίαν φορὰν ἔπεσ' ἓνας ποντικός μέσα εἰς ἓνα πιθάρι λάδι καὶ ἐπνίγη· ὁ οἰκοκύρις τὸν εὗρεκε μετὰ δύο ἡμέρας, καὶ ἐνῶ τὸν ἔσυρεν ἔξω, ἡ οἰκοκυρά του ἐφώνασε· « Πρόσεξε μὴ σταῇ ἡ αὐρά του καὶ βρωμίσῃ τὸ λάδι. »

— Δὲν ἐννοῶ ποῖαν σχέσιν ἔχει ὁ μῦθος σου μὲ τὰ ἐξόδα τοῦ Δεσπότη, εἶπεν ἀπορῶν ὁ Κυβερνήτης.

— Μεγάλην, ὑπερεξοχώτατε· διότι εἴτε πληρώσωμεν εἴτε δὲν πληρώσωμεν ὁ Δεσπότης θὰ συνάξῃ τὰ γρόσια· τὰ ἐδικά μας τὰ ἐξόδα εἶναι τὸ λάδι τῆς αὐρᾶς τοῦ ποντικοῦ.

Καὶ τότε μὲν δὲν ἀπεκρίθη ὁ Κυβερνήτης, ἀλλὰ τὴν ἐπιούσαν ἀπέτισε μέχρι λεπτοῦ τὰ δαπανηθέντα δι' αὐτὸν καὶ δι' ὅλην τὴν συνοδίαν.

Ἀπελθόντες τὴν ἐπαύριον εἰς Ἄργος, ἐξενίσθημεν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Τσόκρη. Μετὰ δὲ τὸ γεῦμα εἰσελθὼν τις τῶν περὶ τὸν Κυβερνήτην εἰς τὸν θάλαμον αὐτοῦ, προστάχθη νὰ ζητήσῃ χαρίματα παρὰ τοῦ ταμίου, καὶ νὰ πληρώσῃ μέχρι ὅσολοῦ τὰ δαπανηθέντα διὰ τε ἡμᾶς καὶ διὰ τὰ ὑποζύγια.

Ἐγγέλασεν ὁ Τσόκρης ὅτε ἐζητήθη ὁ λογαριασμός· ἀλλ' ὅτε ἐθεβαιώθη ὅτι τοιαῦτη ἦτο ἡ θέλησις τοῦ Κυβερνήτου, ὠργίσθη καὶ εἶπεν ὅτι θὰ σημειώσῃ καὶ τὸ ἄλλας.

— Ἐπληρώθησαν τὰ ἐξόδα; ἠρώτησεν ὁ Κυβερνήτης ἀποῦ ἐππεύσαμεν.

— Μάλιστα, ἐξοχώτατε.

— Κεὶ ὅμως ὁ Θεὸς ἡζεύρει, ἐπανελάθε βαρυθύμως, ἐὰν μετὰ μίαν ὥραν δὲν θὰ τὰ ζητήσουν μὲ τὸν τόκον ἀπὸ τοὺς χωρικοὺς!

Τὴν ἐπιούσαν ἐφθάσαμεν εἰς Ναύπλιον.

N. Δ.

(Ακολουθεῖ.)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

—ooo—

Memoir on the language of the Gypsies, as now used in the Turkish empire. By A. G. Paspati, A. M., M. D. Translated from the Greek by Rev. C. Hamlin, D. D.—Presented to the American Oriental society, 1861. "Ητοι

Ἑπόμνημα περὶ τῆς γλώσσης τῶν Ἀτσιγγάνων, τῆς καθ' ἡμᾶς ὁμιλουμένης ἐν Τουρκίᾳ, ὑπὸ τοῦ Κ. Α. Γ. Πασπάτη. Μεταφρασθὲν δὲ ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὑπὸ τοῦ Αἰδου. Κ. Ἀμλίνου, καὶ ὑποβληθὲν τῇ ἐν Ἀμερικῇ Ἀνατολικῇ Ἑταιρίᾳ τὸ 1861 ἔτος.—Εἰς 8ον. ἐκ σελ. 120.

Τὸ ἀνωτέρω ὑπόμνημα εἶναι αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πρὸ πάντε περιέπου ἑτῶν ἐδημοσίευσεν ἡ Παρ-